

LATRAPS – 100% Latvijas lauksaimnieku uzņēmums

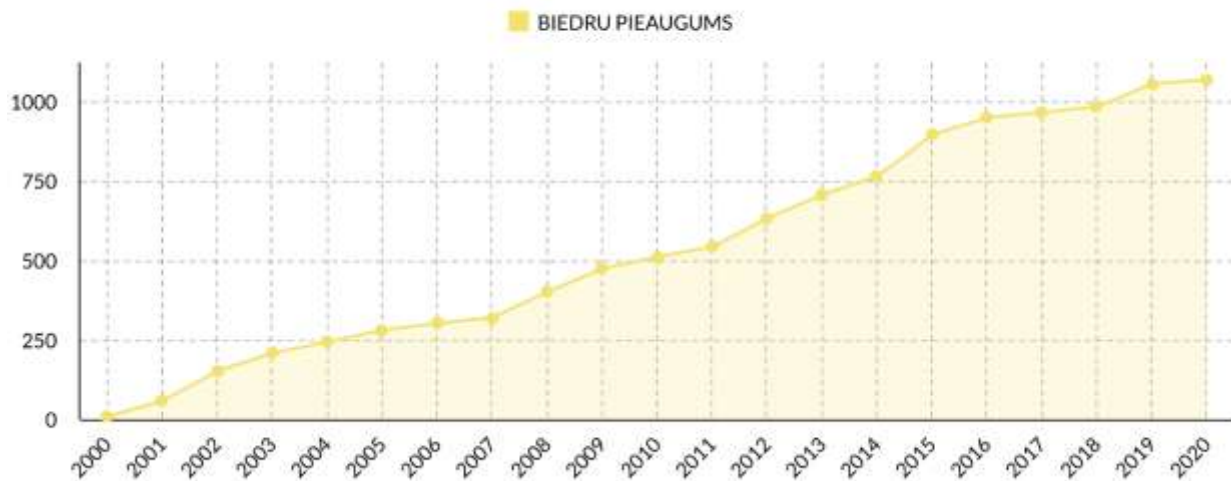
No 12 zemnieku kooperatīva LATRAPŠ 20 gados ir izaudzis par valstī lielāko lauksaimniecības uzņēmumu ar vairāk nekā 1000 biedriem. LATRAPŠ ir 100% Latvijas lauksaimnieku uzņēmums, kas apvieno zemniekus no visas Latvijas un eksportē graudus uz vairāk nekā 30 pasaules valstīm.

LATRAPS ir spējis izaugt par nozares nozīmīgāko uzņēmumu, ļaujot Latvijas graudaudzētājiem sarežģītajos klimata un ekonomikas apstākļos veiksmīgi attīstīties, pārvarēt krīzes un tajā pašā laikā būt konkurētspējīgiem ar citu valstu lauksaimniekiem. Šis ir tas gadījums, kad igauņi un lietuvieši mūs apbrīno un apskauž par tik izteiktu kooperācijas veiksmes stāstu kādā no postpadomju valstīm.

2000. gada 22. aprīlī 12 Zemgales zemnieki apvienojās, lai izveidotu kooperatīvu LATRAPŠ

No 12 zemnieku kooperatīva LATRAPŠ izaudzis par lielāko lauksaimniecības uzņēmumu ar 1067 biedriem

LATRAPS valdes priekšsēdētājs Edgars Ruža, atbildot uz jautājumu, kas ir tie ceļa vārdi, ar kuriem izdodas pārliecināt jaunus dalībniekus pievienoties, aizdomājas: “Taisnību sakot, jāatzīst, ka 20 gados gandrīz nevienu neesmu aicinājis iestāties – visi ir paši izvēlējušies pievienoties LATRAPŠ, redzot, kā mēs strādājam zemnieku interesēs.” LATRAPŠ darba virzienu spektrs ir ļoti

plašs, sākot ar lauksaimnieciskās ražošanas izejvielu apgādi, neatkarīgām konsultācijām, graudu un rapšu pirmapstrādi, uzglabāšanu, realizāciju un eksportu, līdz pat rapšu eļļas, raušu un iesala ražošanai un tirdzniecībai, sējumu apdrošināšanai un citiem pakalpojumiem.

Kooperatīvs ir pašu zemnieku uzņēmums

“Mana pārlicība ir – esi pats saimieks savā zemē, saimnieks tam, ko dari! Un svarīgi, ka viens nekad nespēs izdarīt tik daudz, kā saliekot spēkus kopā. Izej basketbola laukumā viens pret komandu, un neizdarīsi neko. Bet, ja būsiet pieci un vēl pieci sēdēs uz rezervistu soliņa, tad ir cits spēks un jauda. Ar kooperatīvu ir tieši tāpat,” priekšrocības no dalības kooperatīvā tēlaini ieskicē E. Ruža.

Arī tirdzniecība un mārketingi ir izdevumu pozīcijas, kurās nav lietderīgi katram atsevišķi tērēt līdzekļus, ja kopā to iespējams paveikt jaudīgāk. Resursu ekonomija būs ievērojama. Un, ja kooperatīvs kā uzņēmums ir labi pārvaldīts, tas būs pamats ilgtspējīgai izaugsmei un attīstībai. “Ja uzticēsi saimniekot ārzemju komersantiem, vienmēr pastāvēs iespēja, ka pēc diviem finansiāli neveiksmīgiem gadiem īpašnieki nolems Latvijas filiāli vērt ciet. Savukārt kooperatīvs ir mūsu pašu uzņēmums, pašu radīts savam labumam – kamēr saimniekosim un labi pārvaldīsim,

tas būs un kalpos mums. Kooperatīvs nozīmē ilgtspēju un drošību par nākotni. Varbūt šodien kaut kas ir jāziedo, lai rīt, parīt mums, mūsu bērniem un mazbērniem būtu stabilitāte un drošība,” uzsver E. Ruža.

Kooperatīvu sekmīgai darbībai svarīgs elements ir biedru iesaiste, interese un līdzatbildība par notiekošo. Tieši no šiem faktoriem, no biedru iesaistes būs atkarīga uzņēmuma ilgtspēja. Vēl viens spēcīgu un stipru kooperatīvu devums visiem lauksaimniekiem ir tas, ka ir mainījušies spēka samēri ar lauksaimniecības nozari apkalpojošo sektoru – tagad, lai konkurences tirgū pastāvētu, arī komercuzņēmumiem ir jāstrādā par labu zemniekiem. “Kamēr būs LATRAPs un spēcīga kooperācija valstī, tikmēr šie svaru kausi nemainīsies un nozares apkalpojošā daļa strādās par labu zemniekiem, labuma guvēji būs lauksaimnieki,” uzsver E. Ruža.

Kooperatīvs – zemnieku balsts grūtos gados

Ikvienam lauksaimniekam zināms, kādas nepatikšanas un izaicinājumus var sagādāt laikapstākļi. 2017. un 2018. gads, īpaši Kurzemē un Latgalē, plūdu un katastrofāla sausuma dēļ bija ļoti sarežģīti zemniekiem. Gan lielāki, gan mazāki kooperatīvi palīdz saviem biedriem šādās situācijās.

Graudu ražas zemniekiem aizgāja postā, un izveidojās pagārš debitoru saraksts. “Tas bija mūsu uzdevums – iespringt un rast risinājumus saviem biedriem, kad bankas sāka atteikt saimniekiem, kuriem radās naudas grūtības. Pēc tik smagiem gadiem bija skaidrs, ka dažas zemnieku saimniecības nespēs norēķināties par izejvielām un atkopšanās periods var ilgt trīs četrus gadus, tādēļ kopīgi sastrukturējām saistības un mūsu biedri pakāpeniski norēķinās,” stāsta kooperatīva vadītājs.

“Šo un citu iemeslu dēļ kooperācijā un sadarbībā ir milzīgs spēks. Ja lielajiem zemniekiem ir varianti, kā iztikt saviem spēkiem, tad mazākajiem, kuriem ir ap 100 hektāriem zemes, ir īpaši svarīgi darboties kooperatīvos, lai graudus varētu uzglabāt un pārdot un izejvielas iegādāties par vislabāko cenu. Piemēram, Ķīnas tirgu nevar iekarot viens uzņēmums, jo kontaktu nodibināšana un sertifikācijas izmaksas vien ir fantastiskas. Savukārt, ja ejam kopā visa Baltija, tas jau kļūst par iespējamu scenāriju. Līdzīgi arī inovāciju ieviešanā viens saimnieks nevarēs atļauties ieviest tādas tehnoloģijas, kādas varēs pieci saimnieki kopā. Tas ir ceļš uz attīstību – ražojam katrs vienu mehānisma sastāvdaļu, bet to iefasēt un ieiet globālajā tirgū varam tikai kopā,” aicina E. Ruža.

Vērtējums:

Nauris Smirnovs, ZS “Pumpuri” saimnieks:

“Esmu pārņēmis mūsu ģimenes saimniecību, kurā uzaugu no bērna kājas. Pievienošanās kooperatīvam man palikusi spilgtā atmiņā, jo tā mainīja manu dzīvi. Kad bijām paši par sevi, tā līdzinājās cīņai par izdzīvošanu. Tēvs rāvās caurām dienām, naktīm, graudu tirgus tolaik nebija,

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

un dzirnavnieki ņirgājās par zemniekiem. Iestājoties kooperatīvā, bijām vāja saimniecība. Tēvs teica, ka lauksaimniecībā nākotnes nebūs un tādu dzīvi viņš man nenovēl. Tomēr līdz ar pievienošanos kooperatīvam viss mainījās, un kopš augstkolā pabeigšanas jau 10 gadus pilnu darba laiku strādāju saimniecībā. Mēs par graudiem saņemam pasaules līmeņa cenu, savukārt minerālmēslus un augu aizsardzības līdzekļus pērkam par zemākajām cenām. Visu gadu saņemam nepieciešamo, mums nav jāiet uz bankām meklēt palīdzību, bet gada beigās norēķināties ar nodoto ražu. Kooperatīvā strādāšana ir ļoti viegla, un tas palīdz ietaupīt arī daudz laika. Visa pamatā ir pašu darbs, bet veiksmes atslēga ir kooperācija. Mans ieteikums arī citām saimniecībām būtu iestāties kādā kooperatīvā. Mēs esam daļa no LATRAPs ģimenes, un Edgars Ruža ir atstājis paliekošas pēdas Latvijas lauksaimniecībā – graudu tirgus ir sakārtots un mūsu business tagad ir pelnošs. Trīs vaļi, par kuriem vienmēr stāvēšu, ir ģimene, valsts un lepnums par savu kooperatīvu.